

Stajerc" izhaja vsaki
tek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.
Naročnina velja za Av-
strijo: za celo leto
krona; za pol in četrt
razmerno; za Ogr-
sko 4 K 50 vin. za celo
leto; za Nemčijo stane
celo leto 5 kron, za
Slovenijo pa 6 kron;
drugo inozemstvo se
računa naročnino z ozi-
rom na visokost poš-
tne. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
štev. se prodajajo po 6 v.
Uredništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ljubljani, gledališko po-
slojše števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastoni, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inzeratov) je
za celo stran K 80, za
1/2 strani K 40, za 1/4
strani K 20, za 1/8
strani K 10, za 1/16
strani K 5, za 1/32
strani K 250, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 36.

V Ptuj v nedeljo dne 8. septembra 1912.

XIII. letnik.

Stajerski deželni zbor — se ne skliče.

Kakor znano, bode kmalu štiri leta, odkar
slovenski poslanci z neverjetno brezvestnostjo
preprečili vsako delo v našem deželnem zboru.
Iskili so si takrat, da bodejo s svojim nasiljem
stale poslance prestrašili in da bodejo na ta
način razne politične koncesije za svojo stranko
iskili. To se jim seveda ni posrečilo. Kajti
nemški napredni poslanci so odločno izjavili, da
ne hočejo radevoljno za gospodarske stvari po-
gajati, nikdar pa ne za politično-narodnjaško
poskajarijo. In tako je morala vlada poslance
namu poslati.

Medtem pa so pretekli meseci in leta in
na vseh krajih in koncih dežele so se pričele
pogajati hude posledice slovenske obstrukcije. Go-
podarska revščina se širi kakor ne-
varna kuga med vbojim, nedolžnim prebivalst-
vom in obupanu proklinjajo vsi stanovni žalostne
razmere. Slovenski poslanci pa se
ne norčujejo iz lastnega ljudstva.

Stajerski veleposesniki so zopet poskusili
posredovati; pa zopet brez uspeha. Pogaj-
anja se vedno zopet razbijajo na trmoglavosti
slovenskih poslancev. In tako tudi zdaj ne
bode sklican stajerski deželni
zbor. Čuje se, da se bode v jeseni še enkrat
poskusilo pogajanja, doseči zbornično delazmož-
nost. Ako bi se to zopet ne posrečilo, potem
bode stajerski deželni zbor raz-
puščen.

Vsa krivda za nesrečo ljudstva, ki ga sili
hrvaška politika na rob propada, pa zadene
brezvestne slovenske poslance.
Ljudstvo jih bode sodilo!

Pisovanje otrok v nemške šole.

(Pisec: Alojzij Krizanič, Vel. Nedelja.)

Vsak pameten in razsoden človek, ki je
že kaj skusil, bode mi naravnost pritrdil,
da je znanje več jezikov zelo koristno; pred-
vsem je v naših krajih in razmerah nemščina
potrebna, ako se hoče glede govora in pisave
primerno izhajati.

To tudi čutijo vsi pametni prebivalci, da
svoje otroke dajo vpisati v nemške šole, da-
vno so morebiti kod taki strastni sovražniki
nemščine, kadar se gre za kmetijsko deco; ti
namreč želijo, naj bi kmetijski stan v temi
ostal, vsaj posamezniki, da bi se tega neumnega
kmeta lažje za nos vodilo, da bi se mu lažje
obredne doklade naložilo, da bi se ga ob
svoji volitvi lažje strašilo, hujskalo, mu grozilo
s peklom in z vsemi vravogi; ako misli na-
prednega, značajnega, delavnega ali nemško
mislitega poslanca voliti, tak je potem
interanec, "brezverec", "nemčur", vse drugo,
človek ne, ker se ni zbal groženj takih ne-
umnih hujskačev, ki s tem le sebi hočejo koris-
ti, ljudska beda jim je pa postranska stvar.
Torej ti kmet moraš z njim kričati "živijo",
če tudi srbsko-hrvaškimi javnim morilcem, in

ne vprašati, ali je pametno ali ne! Ti plačaj,
kar gotovi liberalci ozir. klerikalec od tebe
zahteva; ti torej na vsak način moraš z obstruk-
cijo pomagati, da se te še bolje izkoristi!
Udeležuj se farizejskih obedov in pij, kar ti
želodec drži, potem pa kriči "črna zemlja naj
pogrezne vsakega nemčurja".

Da, dokler bode stajerska dežela eksistirala,
hočemo biti v tesni zvezi s to in le samo s to
zastavo. Svoje otroke bode pa tudi vsak pameten
pustil in dal vpisati v bližnje nemške šole, ker
vsak ve, ako treba sinu k vojakom iti, da mu
je celo težko, če nič nemški ne ume; enako
je s službo. In prosim, gospoda brez zamere, ki
se vam jezik hujskarije čez nemško misleče
ljudi, ter take, ki svoje otroke v nemške šole
pošiljajo, nikoli dovoljne zbrusi, in ki mislite,
da kod narodnjakoviči imate res taki vpliv;
pri trezno mislečih ljudeh se zelo motite!
Slovensko itak vsak dovoli dobro zna, ne da bi
mu trebalo se še posebej učiti v vaših
"narodnih" in "verskih" šolah, pardon v
verskem zidu. Vi tudi sami zelo radi slišite
nemško, jo pa na hinavski način proti kmetu
zavijate, misleči, da le vi samo veste, drugi, pa
čravnjo kmeti, ki v vaš rog ne trobijo, da so
samo neke neumne pošasti, ki naj bi bili vam
le v zasmeh in nekaki sužnji! Marsikateri teh
omahljivcev je svoj čas pri nemški skledi
trebuh polnil, a pozneje kod mož ki bi mu
bilo dolžnost v javnosti s pravično ljubeznijo
nastopiti za narod, obrekuje vplivne osebe,
misleč da jim škoduje; ali v svoji preveliki
ošabnosti navadno zajde v brlog temnega na-
zadnjaštva, ki se vsakemu olikanemu naravnost
studi in gabi.

Sveta dolžnost vsakega bode, da zaguri
lepšo bodočnost svojim otrokom, da jih pošilja
v nemško šolo, kjer se ne samo nemški na-
učijo, ampak se naučijo tudi odločilnega trezno-
mislitega nastopa, brez vsakih neumnosti v
javnosti, ter se smatrarjo res za avstrijske
državljanke, ne pa za protiaustrijske puntarje, ki
bi radi kod svetohlinci na cestah mirne ljudi
s kamenjem pobijali in je glede pozdrava osme-
šili zlasti tujo mirno šolsko deco. Bodočnost,
znanost, omika in kultura bili so in bodejo le
samo od nemškega, sosednega naroda odvisni!

SUKNA in modno blago za gospode in gospe
priporočila izvozna hiša 140
Prokop Skorkovsky in sin
v Hampden na Češkem.
Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno
cene. Na željo hočem dati takoj izgotoviti gospodsko obleko.

Politični pregled.

Državnozborni delavni program. Znameniti
nemški-koroški poslanec dr. Steinwender objavlja
o tem vprašanju članek, kateremu naj posna-
memo poglavitve misli. Delegacije bodejo bržkone
24. septembra skupaj stopile, državna zbornica
pa en mesec pozneje. Torej imajo naši ljubi
poslanci več kot 3 1/2 mesecev "počitnice", kar
je gotovo precej izdatni dopust; kajti v tem
dolgem času so slavni poslanci svoje dijete
naprej dobivali. . . Nujno bi bilo, da dobi
zbornica enkrat pošteni delavni red. Istotako

nujno je, da bi se proračun enkrat pravočasno
rešilo; istotako pametna finančna preosnova,
kajti zločinska neumnost je, ako dela država
vedno nove dolgove, medtem ko ostajajo posa-
mezne dežele popolnoma brez vsake pomoči. V
treh mesecih bi se dalo vse to storiti; zato bi
bilo bolje, da se državno zbornico preje skliče.
Torej na delo, pa hitro! Kajti mi imamo malo
časa in malo denarja!

Naše bogastvo se da oceniti na podlagi
statistike, ki jo je izdala vlada glede osebno-
dohodninskega davka. Glasom te znašajo naši
dohodki v milijonah kron: iz zemljišč 329,3,
iz poslopij 440,4, iz samostojnih podjetij 1.296,4,
iz kapitalnega premoženja 599,9, iz službenih
ter penzijskih dohodkov 1.878,3, iz raznih
drugih dohodkov 69,2, skupaj torej 4.612 1/2
milijonov kron. Prebivalcev štejemo na Avstrij-
skem 28 1/4 milijonov; od teh je osebno-dohod-
ninskemu davku le 1.221.521 oseb, torej 13%
prebivalstva podvrženih. Ako se številke natanko
pregleda, pridemo do sledečih zaključkov: Na
Avstrijskem imamo okroglo 2.600 milijonarjev,
od katerih jih pa pride več kot 700 na Dunaj
in Nižjeavstrijsko. Nadalje imamo 455 oseb,
ki imajo na leto več kot 200.000 kron dohodka
i. s. na Nižjem Avstrijskem 282 takih "revčkov",
na Češkem 91, Moravskem 23, v Galiciji 14,
na Stajerskem 10, v Šleziji 10, Zgornji
Avstriji 6, v Trstu 6, v Predarlskem 5, v
Bukovini 2, na Kranjskem in v Salzburgu po 1.
Seveda se iz teh splošnih števil še ne more
natančno o našem premoženju sklepati.

Veliki manevri na južnem Tirolskem, ki jih
je imelo vojaštvo 14. kora od konca preteklega
meseca, imeli so posebno važnost. Prvič se je
pri teh manevrih izredno mnogo vojaštva pora-
bilo, potem so se pa vršili tudi ob meji našega
italijanskega prijateljskega. Tudi se je preiskovalo
razne nove tehnične uvedbe. Posebno strogo se
je letos manevrske pokrajine proti vsakemu
prometu zaprlo. Manevri se je udeležilo poleg
prestolonaslednika nadvojvode Franca Frvdinanda
še cela vrsta drugih nadvojvodij in vojaških do-
stojanstevnikov.

Zopet novi denar. Avstro-ogrška banka se
je odločila, da bode zopet nove 20 kronske ban-
kovce izdala. Vzrok so mnogoštevilne ponaredbe
dosedanjih bankovcev. Ponaredbe se pozna zlasti
na tem, da je konec podpisa generalnega se-
kretarja Pranger nekaj krajši nego na pravem
bankovcu.

Kontrolnih shodov leta 1912 ne bode. Vlada
je naznanila oblastvam posameznih kronovin, da
se letos ne vršijo t. zv. "kontrolni shodi."

Novi havbice so te dni na Steinfeldu pre-
iskovali. Gre se za 30 1/2 cm havbico, s katero
se je streljalo proti betonskemu zidu. Bomba
tehta 380 kil in je nabasana s 40 kil ekrazita
ter neko drugo premesjo. Visoka je več kot en
meter. Strelja 7000 metrov daleč in se dvigne
krogla pri tem strelu 4000 metrov visoko.
Streljalo se je na 2 1/2 metra debeli betonski
strop. Učinek je bil grozen. Krogla je prišla
50 cm globoko v beton in je strop v vsej de-
belosti uničila. S takimi havbicami se hoče našo
težko artiljerijo oborožiti. Peljalo se bode te
havbice na Daimler-automobilih.

Italijanski manevri so se vršili do konca avgusta ob tirolski meji, zlasti v Val di Zorto in v dolini Bordevole. Italijani se zanimajo torej tudi prav hudo za našo mejo.

Ruski uporniki. V Sebastopolu je izbruhnila med mornarskimi vojniki huda revolta. Vkljub temu, da ruska vlada ne pusti ničesar o tem uporu poročati, se je vendar izvedelo, da se je moralo bojni parnik v Odesso poslati, katero mesto so uporniki zasedli.

Nič
ni boljšega

za hitro pripravo najfinešje goveje juhe kot

Zvezda

MAGGI

e križcem

JEVE

kočke za govejo juho

po 5 vinarjev.

MAGGI-jeve kočke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha v trdi obliki in vsebujejo tudi potrebno sol in dišave.

Samo prave z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem.

14 kosov govede poginilo! Pozor kmetje!

V močvirju (Thoner Moorgebiet) pri Grafensteinu dela se zdaj po naročilu c. k. poljedelskega ministerstva od strani c. k. kmetijsko-kemične poizkušne ščacije dunajske gnojilne poizkuse; hoče se kmetovalcem vpliv umetnih gnojil na razvitek krmilnih rastlin pokazati. Pri teh poizkusih porabilo se je poleg Tomaževe žlindre tudi koncentrirano kalijevo gnojilno sol in čilski salpeter. Predpretekli teden gnojilo se je na močvirju ležeče zemljišče, kjer se name-rava napraviti pašo in ki meri 3 ha. Gnojenje se je vršilo pod nadzorstvom poklicane osebe. Med gnojenjem pa je pričelo močno deževati; kalijeve sol in salpeter sta se vsled dežja raztopila in po rastlinah razdelila. Ker ni nikdo ničesar vedel o nevarnosti in škodljivosti teh gnojilnih sredstev, ostalo je okroglo 50 kosov govede, kakor po navadi brez nadzorstva na tem nekultiviranem močvirju, ki se rabi kot paša. Živina je silila na gnojeno ploščo in se nažrla rastlin, ki so bile namočene z rastpino omenjene umetne soli. Ponoči je skoraj vsa živina zbolela. Poginilo je 14 kosov govede in sicer 5 krav, 7 telic ter dva mlada vola. Obdukcija je dokazala, da je bila živina vsled raztopljene gnojilne soli zastrupljena. Skupne cenjene škode je 7.606 kron. Od poginjenih živali jih je bilo le 6 zavarovanih, tako da trpijo prizadeti posestniki prav ogromno škodo. Upati je, da hode oblast na tej nesreči popolnoma nedolžnim kmetovalcem priskočila in jim pomagala. Živinorejci pa naj se ta prvi slučaj zastrupljenja z omenjenimi umetnimi gnojili zapomnijo in naj bodo jako previdni!

Dopisi.

Bohova. (Črnuh in pes.) Pred kratkim je bil preznani bohovski steber klerikalne stranke Francel Frangesch pred mariborski sod-niji obsojen na 50 K globe oz. 5 dni zapore. Presveta jeza in gola kristjanska ljubezen sta siromačka spravila v obsodbo. Stvar pa je taka. Gosp. Francelček je od nekdaj že pisano gledal svojega sosedo g. Jakob Grascitza, ki mu je vstric sosed. Tega sosedo smatra kot hudega nemčurja in Štajercijanca, in nemčurje in Štajercijance bi vse najraje kar na en grizljaj po-bijal. Od slovitih zadnjih občinskih volitev

pri katerih je g. Francelček s celo svojo četo pošteno pogorel, ima na svojega vstričnega so-seda prav hudo piko. G. Grascitza ima tičnega psička in ta revček je v svoji igrači prišel na Frangeschov travnik, češ, da ne pozna dobro meje. Ko to g. Frangesch vidi, mu v sveti jezi zavre vroča kri, skoči po puško in sproži po ubogemu psičku. Strelec je bil preveč strasten in razbur-jen, zato nedolžno živalce ni zadel. Tri korake od psička pa je stal 3 letni sinček g. Gra-schitza. Hvala Bogu, da se tudi nedolžnemu detetu nič ni zgodilo, čeprav bi bilo po nesrečni naključbi lahko usmrteno. Ta prizor, ki prav očitno kaže lepo kristjansko ljubezen do svojega bližnjega, je bil vzrok omenjene obsodbe. Ome-njeno naj še bo, da je g. Frangesch vstrelil pre-ko velike državne ceste. Bi ne bilo mogoče, da bi se tudi na cesti bila le prelahko naredila grozna nesreča? Oj ti prelepa kristjan-ska ljubezen!

Slivnica pri Mariboru. Predprejšno nedeljo so imeli „čuki“ in „čukeci“ v gostilni Les-jak a grozno veliko, lepo in čudapolno zboro-vanje in veselico. O posameznostih tega vesel-jnega zborovanja smo itak že poročali nekaj za-nimivosti. Čudno, prečudno se nam dozdeva po-stopanje oštirja g. Lesjak-a. Privrادل je v Slivnico pred dvema leti iz Rotweina. V Rot-weinu je bil g. Lesjak tak prepričan Nemec in liberalc, da so ga somišljeniki njegovi v deveta nebesa vzdigovali. Potem se je premaknil ne-kako na rdečo stranko in tukaj pri nas se je pa popolnoma prevrgel na črno-slovensko stran. To vam je grčast možak! No pa vse to bi mu se lahko odpustilo in mu lično prekoženje pri-zanašali, ako bi gospod sedaj vrhu vsega ne šinfal in zmerjal Nemce, liberalce in Štajerci-jance. Nerazumevno nam je, da je tako hitro in lahko svojo farbo zmenjal, pa še bolj ne-razumljivo, da se je ob enem tudi vseh strastij svoje najnovejše črno-slovenske stranke nasezal. No, če smo pa Štajercijanci in Nemci strup mu v srci in pezdri v očeh, te pa g. Lesjaku ne bomo kalili mir-njegovih prs, ter se bomo za-naprej njegovega obličja in njegove — go-stilnice izogibali. Naj pa prav pogosto k njemu mesto nas prihajajo frajljice „Marijinega društva“ s celo sujto svojo in z njih generalom, župni-kom iz Frama g. Muršič-em. Drugič več kaj!

Novice.

Opomin. Nedeljski „Gruzer Tagblatt“ prinaša članek „Eine Mahnung“, ki se tiče sicer v prvi vrsti kranjskih razmer, ki ga je pa vkljub temu splošnem uvaževanju priporočati. Članek se glasi: — „Vsa moč ljudstva je vočigled tekmovalja na duševnem in gospodarskem polju prisiljena, da se postavi v službo vstvarjajočega dela na obeh poljih in porabi najvišji napor, da ne po-neha ter je prekosijo drugi tekmovalci. Poglejmo pa razmere na Kranjskem! Škodljiva, ozkosrčna politika slovenskih strank, katere brez ozira na razvoj in napredek dežele ter njenega prebivalstva posebne namene zasledujejo, duševno in gospo-darsko življenje ovirajo, ja umetno zadržujejo, naravne pomožne vire ne izrabljajo, kratko sto-rijo mnogobrojne zamude na blagru dežele, — pusti še mnogo, mnogo želeti. Politična in nacio-nalna strast, sebičnost voditeljev ne dopustijo temeljito izboljšanje duševnega in gospodarskega nazadovanja; ja zdi se skoraj, da si niso iz trde šole zadnjih desetletij prav nič naučili. Izpolnje-vanje nacionalne domišljavosti in gojitev nacio-nalnega šovinizma stojijo žal tudi danes še v ospredju, igrajo najvažnejšo vlogo in potiskajo vse druge zadeve nazaj. Triumfi kake sokolske slavnosti imajo v očeh gotovih voditeljev večjo vrednost nego ves ptujski promet, kakšna pan-slavistična demonstracija jim velja več kakor dviganje kmetijstva, fantom slovenske univerze jih mika bolj nego razvitek zaostalega ljudskega šolstva, odprava nemških napisov jim stoji mnogo višje nego ves duševni in gospodarski napredek. Z ozirom na občinsko upravo v Ljub-ljani se je pač že uvidelo, da je vrnitev v pre-magane razmere Hribarjeve dobe izključena. Do tega spoznanja pa se slovenske stranke še niso mogle dvigniti, da se ne sme čas z nacionalnimi malenkostmi zapravljati, ko se drugod mrzlično delovanje razvija, da bi se gospodarsko življenje k največjemu procvitu pripravilo. Plodonosno

delo, napredek in razvitek na duševnem ter go-spodarskem polju naj bodejo torej geslo, cilj in strmljenje vseh, ki so dobre volje.“ — Resnič-no so te besede in tudi mi jih podpisemo z obema rokama. Vsa tista brezplodna politika naro-dnjaštva naj se vrže v staro železo in gospodar-stvo slovenskega ljudstva se bode vse drugače ter vse lepše razvijalo!

Milost za ptico. V Parizu obstoji že dalje časa društvo, ki hoče Francozom odvaditi poje-dinje z malimi pticami. Učenjaki so dokazali, da se z uničenjem male ptice le v francoskih vino-gradih na leto čez 100 milijonov škode napravi. Ta račun je natančen in se je napravil na podlagi škode, ki jo povzroči mrčesje. Ne gre se torej tukaj le za rahločutnost, marveč za zadevo velikega gospodarskega in socialnega pomena, za katero bi se morali zanimati tudi vlada in občine. „Ptčki, ki jih sladkosnedni ljudje pojedste“, piše omenjeno društvo, „na-stanejo milijone in povzročijo kmetom mnogo solz. Vaša sladkosnednost je enaka zločinu, ki uničuje velike ljudske interese. Agronom Bandonny je objavil knjigo, v kateri pravi: „Ako bi vsa ptica po svetu izginila, bi človek čez 9 let ne mogel več na zemlji živeti, pa čeprav bi se vsa mogoča sredstva zoper mrčesje porabilo“. Učenjak Fabre, ki je skozi desetletja preštudiral življenje mrčesja, pravi: „Ljudje so bedasti, ne, nori, ker ubijajo malo ptico, ki je najboljše varstvo za setve“. — Splošno se za-bteva varstvo nežni ptici, ki nam tako nezmerno koristijo.

Abdul Hamid zopet oče. Iz Konstantinopla se poroča, da je postal prejšnji turški sultan Abdul Hamid zopet oče. Kakor znano, biva med zdaj kot jetnik v gradu Alatin pri Soloniku. Pomisliti se mora, da je Abdul Hamid l. 1848 rojen, torej že 70 let star. In vendar mu je ena njegovih haremskih žensk zopet sinčka porodila. Preje je imel že 7 sinov in 6 hčerk; Abdul Hamid ima torej zdaj skupno 14 otrok.

Preveč krmil je neki posestnik pri Linzu svojega lepega plemenskega bika. Hotel ga je prodati. Da bi lepše izgledal, dal je biku 15 kil rži in primerno množino vode. Kmalu nato pa je bicek bedastemu posestniku poginil.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Otto Erber †.

V neki graški bolnici umrl je eden najbolj-ših mož na Spodnjem Štajerskem, g. Otto Erber župan na Muti, deželni poslanec, svetnik trgovske zbornice, član okrajnega zastopa in šolskega sveta v Marenbergu itd. Pokojni Erber bil je eden tistih redkih moč, ki se dvignejo iz okoli-mej svojega stanu in katerih srce se ogreva za druge. Vkljub temu, da je bil sam tovarna-razumel je težnje obrtništva in kmetijstva in je bil v vseh javnih zastopih navdušeni zagovornik gospodarskega napredovanja v štajerski deželi. V zasebnem življenju, kot človek bil je Erber ljubezniv, srečen družinski oče, moč z vzornim življenjem. Napredna armada na Spodnjem Štajerskem izgubi s pokojnim Erberjem enega svojih najboljših vodij. Mi mu obljubujemo ob njegovem grobu, da bomo napredno našo misel zanaprej ščitili in širili. Počivaj, dragi pokojni v mirni gomili, počivaj pod zeleno štajersko trato, katero si tako globoko ljubil!

„Narodna stranka“ se pripravlja na svoj občni zbor, ki ji je pravzaprav popolnoma nepotreben. Ali, malo „tam-tama“ se mora tej go-spodi že privoščiti. Saj se hoče s tem le agoran-stranke prikriti. V zadnji številki smo na uradnem mestu svojo sodbo o tej „narodni stranki“ napisali, to pa zlasti z ozirom na fenomenalno farizejstvo, ki ga je izrazil neki „odlični sloven-ski politik“ glede taktike „narodne stranke“. Prilizovanje tako grde vrste se pa tudi — klerikalcem samim studi. In zato so dali v „Straž-dotičnemu“ odličnemu slovenskemu politiku zaslužen brc. Torej, gospod „odlični sloven-ski politik“, nič ne bode s slavnostnimi obedi, katere ste špekulirali! ... Sicer pa omenjeni tudi še zanimivost, da smo dobili od večih iz sedanjih pristaših „narodne stranke“ pisni-ki se povsem strinjajo z našim zadnjim uro-